

SYSEL OBECNÝ – KVÍZ

Návod: jedná se o otázkový kvíz o základních informacích z biologie sysla obecného. Lze hrát jednoduše v učebně před či po informační přednášce. Varianta v terénu: hledání odpovědí s pomocí mapy se zakreslenými body či s pomocí gps přístroje.

Stránku č. 2 vytiskněte kolikrát je potřeba. Další strany jsou vždy rub a líc, po vytištění rozstříhnout a vzniknou oboustranné kartičky velikosti A5 (jedna je větší - A4, nestříhá se). Kartičky je dobré zalaminovat. Na posledních dvou stranách je krátký komentář k odpovědím.

Vytvořeno: ALKA Wildlife, o.p.s.

www.alkawildlife.eu

www.syslinavinici.cz

Vytvořeno v rámci projektů „Sysli pro krajinu, krajina pro sysly“ a „Monitoring a podpora sysla obecného na jižní Moravě II“, které jsou financovány z ERDF, státního rozpočtu a Ministerstva životního prostředí. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP.

Lokalita a datum .....

Tým .....

1	Jak dlouho žijí sysli?	
2	Jak dlouho spí sysli zimním spánkem?	
3	Jakou mají tělesnou teplotu?	
4	Kolik mláďat mají?	
5	Jak velcí jsou sysli?	
6	Kolik sysel váží?	
7	Jak velké jsou jejich nory?	
8	Kdo loví sysly?	
9	Kde žijí sysli?	
10	Který brouk žere syslí trus?	
11	Čím se živí sysli?	

Jak dlouho žijí sysli?

Jak dlouho spí sysli zimním spánkem?

6 let

6 – 8 měsíců

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

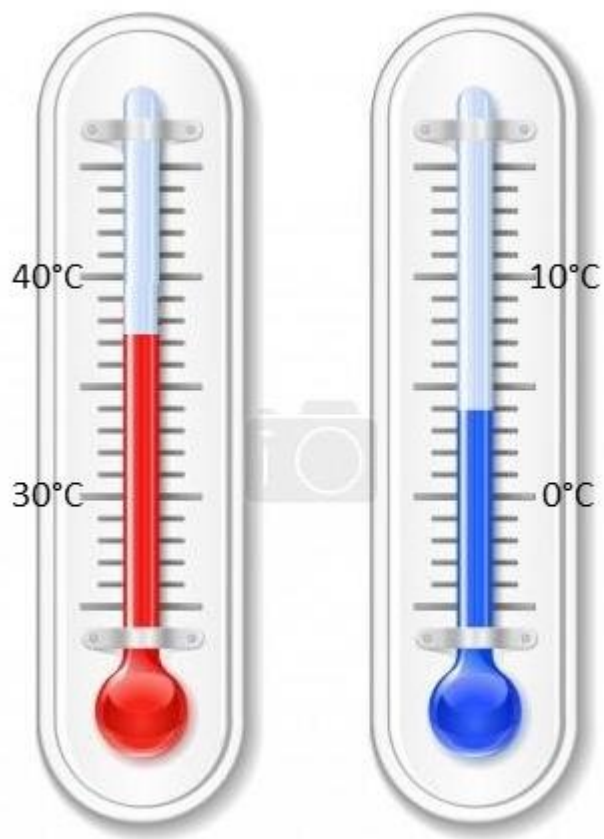
EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍČ

Ministerstvo životního prostředí

Jakou mají tělesnou teplotu?

Kolik mláďat mají?

Kolik sysel váží?

Jak velké jsou jejich nory?

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Ministerstvo životního prostředí

Kdo loví sysly?

Který brouk žere syslí trus

raroň veľký

tchoň stepní

liška obecná

kočka domáci

HNOJNÍK

LEJNOŽROUT

Kde žijí sysli?

Čím se živí sysli?

Jak velcí jsou sysli?

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

Ministerstvo životního prostředí

Jak dlouho žijí sysli?

Hlodavci podobného věku žijí zhruba 2 až 3 roky. Sysel, protože polovinu roku prospívá zimním spánkem, si život prodlužuje a může žít 5 až 6 let.

Jak dlouho spí sysli zimním spánkem?

Sysli se budí na jaře v průběhu března, poté nastává období rozmnožování. V průběhu léta, začátku podzimu se sysli ukládají k zimnímu spánku. Jedná se o pravou hibernaci, pokud je sysel v dobré kondici a spí v konstantních teplotních podmínkách, neprobouzí se.

V závislosti na tom, jestli se jedná o samce (spí nejdéle), samice, tohotočasná mláďata prospívá 6 – 8 měsíců (od července/září až do března).

Jakou mají tělesnou teplotu?

Jedná se o chyták. Obě hodnoty na teploměru jsou správně.

Při normální aktivitě má sysel teplotu těla jako ostatní savci, cca 37°C. Sysel ale v období hibernace snižuje tepovou a dechovou frekvenci i tělesnou teplotu. V období hlubokého zimního spánku dosahuje teplota těla teploty okolí v noře, tedy zhruba 3 až 4°C.

Kolik mláďat mají?

Sysli (ač hlodavci) mají mláďata jen jednou ročně, rodí se na začátku května holá a slepá, po čtyřech týdnech poprvé vylézají z nory. Mláďata v jednom vrhu je v průměru 5 (výjimečně může být až přes 10 mláďat v jednom vrhu).

Jak velcí jsou sysli?

Při vytištění fotografie na A4 by měl být sysel na obrázku zhruba ve své životní velikosti, tedy děti ho mohou změřit. Měří přibližně 15 až 20 cm.

Kolik sysel váží?

Jako nápořád je možné připravit dva pytlíky naplněné materiálem (zrní, písek atd.) o váze 200 a 400 g. Oba pytlíky budou správně. Sysli na jaře po probuzení váží v průměru 200 g (samice méně, samci více), postupně se během jara a léta vykrmují, než se uloží k zimnímu spánku, váží skoro 2x tolik. Sysel si nedělá zásoby v noře na zimní období. Jeho tělo spotřebovává v průběhu hibernace podkožní tuk, který se mu uložil zejména v břišní části těla.

Jak velké jsou jejich nory?

Sysel obývá systém nor, který si sám vytváří. Nory sysla obecného se dělí na dva základní typy, nory dočasné, které slouží pouze jako krátkodobý úkryt v případě nebezpečí a nory trvalé. Šířka jejich nory se odvíjí od tloušťky těla, pohybuje se okolo 6 cm.

Kdo loví sysly?

Celá řada predátorů a dravců se živí hlodavci, tedy i syslem, např. liška obecná. U nás ale existují i predátoři, kteří se specializují přímo na sysla, je to např. rarah velký a tchoř stepní. Bohužel protože je sysel u nás již velmi vzácný, jsou tyto dva druhy ještě vzácnější (nemají co jíst). V blízkosti obydlí mohou sysly lovit také kočky domácí i psi a mohou tak působit velké problémy tam, kde je již syslů velmi málo.

Kde žijí sysli?

V případě hry venku, kde žijí sysli, není nápověda potřeba, ať děti přemýšlí. V případě hry uvnitř, můžete vytisknout krajinu.

Správné odpovědi budou určitě: step, zemědělská krajina, vinice, sad, trávníky, travnaté letiště, kempy, Evropa, střední a východní Evropa.

Který brouk žere syslí trus?

Oba brouci na obrázku jsou správně. U nás žijí tři druhy kaprofágních brouků, které využívají syslí trus: lejnožrouti *Ontophagus vitulus* a *Ontophagus semicornis* a hnojník *Aphodius citellorum*. Samice nakladou vajíčka do syslího trusu a ten slouží jako potrava vylíhlým larvám. Lejnožrouti využívají trus od více druhů např. i trus králíků. Hnojník je striktně vázaný na sysla.

Čím se živí sysli?

Jako nápověda se do košíku či krabice může dát směs různých rostlin – trávy, pampeliška, v podstatě jakékoliv nižší kvetoucí rostliny, také meruňky, třešně, višně, vlašské ořechy. Sysli také částečně žerou živočišnou potravu (zejména gravidní samice) – jsou schopni ulovit kobylku, některé brouky, housenky, mravence, menší hlodavce (mláďata hrabošů).